

Curs polirítmia II: trobada de músiques i danses de la Mediterrània

Professor coordinador del curs: Rafel Arnal, CEFIRE de Torrent.

Professors dels tallers didàctics: Tenores di Neoneli (Antonio Cau, Ivo Marras, Angelo Piras, Roberto Dessi', Orlando Mascia, Eliseo Mascia), Efren López, Danai Loukidi i Fotiní Trigonaki.

Dates: de l'1 al 4 de juliol de 2019.

Lloc: Conservatori Superior de Música Joaquín Rodrigo de València (CSMV). C/ Ricardo Muñoz Suay, s/n.

Durada: 20 hores lectives.

Nombre d'alumnes: màxim 25 places repartides en grups de 5 per a cadascuna de les modalitats.

Requisits: S'adreça preferentment a professors de música, estudiants de música i músics en actiu amb experiència en música tradicional. Un mínim del 80% d'assistència. Els alumnes han d'assistir a cada sessió completa (la jornada de conferències del dia 1 de juliol i el taller de la seua modalitat del 2 fins al 4 de juliol) i signar en tots els fulls de control d'assistència que es presenten al llarg de la trobada fins a completar un mínim de 18 hores de dedicació.

Objectius:

- Identificar i catalogar les mostres de la música tradicional d'arrel popular, present als àmbits domèstic, festiu, laboral, infantil, etc. de la Comunitat Valenciana.
- Conèixer els instruments musicals tradicionals, les músiques i les danses, i els jocs populars que hi estan associats.

- Aprendre a utilitzar aquests elements de la cultura tradicional com a recurs en la classe de música.
- Conèixer les músiques i danses tradicionals de la Mediterrània, la seua diversitat i la seua riquesa.
- Descobrir els punts en comú entre la nostra tradició i altres cultures musicals remotes o pròximes dins de l'àmbit cultural mediterrani.
- Reflexionar sobre el fet musical des de l'anàlisi sistemàtic de com està feta la música.
- Descobrir, a partir de la praxi, els recursos que la música tradicional valenciana i les músiques d'altres cultures mediterrànies poden aportar a l'educació musical a l'escola primària i secundària i als conservatoris.
- Aspectes generals i etnomusicologia aplicada. Elements del llenguatge musical i gèneres instrumentals en les diferents músiques tradicionals de la Mediterrània.
- Els gèneres musicals per als balls populars: la dansa a les cultures de l'Orient Mitjà i de la Mediterrània, incloses les danses tradicionals valencianes.
- Conèixer els elements melòdics, rítmics, harmònics, formals i improvisadors que conformen la música tradicional valenciana a través de la teoria i de la pràctica.
- Classificació dels instruments tradicionals i construcció d'alguns de percussió, corda i vent.
- Experiències en l'adaptació curricular de la música tradicional valenciana. El flabiol valencià.

PROGRAMACIÓ

Dia	Activitat	Hora
1/7/19 Jornada inaugural	<p>Conferència: <i>"Tradició musicoliterària aplicada a l'educació: M. Teresa Oller, paradigma del clàssic i el popular"</i>. M. Cristina Aguilera Gómez i Pascuala Morote Magán</p> <p>Conferència: <i>"Poesia oral improvisada als països de la Mediterrània"</i>. Josep Vicent Frechina</p> <p>Conversa amb Pep Gimeno "Botifarra".</p> <p><u>de 12.30 a 14.00 h. Tallers simultanis:</u></p> <p>1) <i>"Repensar el gènere a través de les músiques tradicionals de la Mediterrània occidental. Estratègies per treballar a l'aula"</i>. Isabel Ferrer Senabre</p> <p>2) <i>"La dansa tradicional a Grècia: un mirall d'un país"</i>. Fotini Trigonaki</p> <p>3) <i>"L'ornamentació en els instruments melòdics ibèrics"</i>. Juan Francisco Ballester</p> <p>4) <i>"La percussió en el flamenc"</i>. David Gadea</p>	9-14

2/7/19 3/7/19 4/7/19 Tallers	Modalitat 1	<i>Composició en música modal.</i> Efrén López	9-14
	Modalitat 2	<i>Característiques del sistema modal (makam) a través del repertori musical de Grècia i Turquia</i> (impartit en anglès). Danai Loukidi	9-14
	Modalitat 3	<i>"LUSSU, un'Omine, una vita". Polifonia de Sardenya</i> (impartit en italià). A. Tenore	9-14
	Modalitat 4	<i>Danses tradicionals gregues i consciència corporal</i> (impartit en valencià). Fotini Trigonaki	9-14

Informació i matrícula: Les persones interessades han d'omplir el formulari de preinscripció i indicar en el camp del nom del curs *Polirítmia* i el número de la modalitat de taller en què es volen apuntar.

Preu de matrícula: Estudiants de la UV, estudiants de conservatoris (d'ensenyaments de música de grau professional o superior) i membres del col·lectiu d'Alumnes UV: 35 €. Públic en general: 45 €.

Certificació: Els alumnes que complisquen el requisit d'assistència rebran una certificació d'aprofitament del curs signada pel vicerector de Cultura de la Universitat de València.

TALLERS DE POLIRÍTMIA 2019

Modalitat 1. Taller *Composició en música modal*

Impartit per Efrén López (en valencià)

Taller d'experimentació dins del camp de l'anomenada "música modal", a través de l'anàlisi i interpretació de peces pertanyents a les tradicions grega, turca, iraniana, àrab, àzeri o afganesa, tot treballant els seus sistemes melòdics (makam, raga...) i rítmics (usul, tala...).

Efrén López

Multiinstrumentista i compositor valencià, Efrén López està especialitzat en músiques antigues i populars de la Mediterrània oriental i l'Orient Mitjà. Ha actuat en reconeguts festivals de tot Europa, nord d'Àfrica, Xina, Índia i Amèrica, i ha participat en l'enregistrament de més de 60 CD. A més, ha treballat com a arranjador i productor i ha impartit cursos sobre composició en música modal a diferents països, així com seminaris dedicats a l'aprenentatge específic de determinats instruments o diversos tallers d'enginyeria de so.

Modalitat 2. Taller *Característiques del sistema modal (makam) a través del repertori musical de Grècia i Turquia*

Impartit per Danai Loukidi (en anglès)

El seminari tractarà les principals característiques del sistema modal (makam), a través del repertori de Grècia i Turquia:

- Introducció a la teoria de makam.
- Signatures de temps simples i compostes i el seu ús en la música de l'est de la Mediterrània.
- Introducció a la música tradicional grega (Tràcia, Macedònia, Egeu, Creta, etc.) i el repertori de música turca.
- Anàlisi de composicions sobre la modalitat i l'estructura pràctica: Familiarització amb els elements estilístics (intervalls, ornaments, fraseologia) de totes les regions.
- Taksim (improvisació no mètrica).

Danai Loukidi

Natural d'Atenes, va començar a prendre classes de violí clàssic a l'edat de sis anys. Aviat es va interessar pel patrimoni musical de la regió mediterrània oriental, i així l'any 2007 començà a estudiar tradicions musicals de Grècia i els Balcans dins del Departament de Música Tradicional de l'Institut Tecnològic d'Educació d'Epir (Grècia).

Més tard, continuà la seua formació a la Universitat Tècnica d'Istanbul (Turquia) gràcies a la concessió d'una beca Erasmus durant el curs 2012-2013, que el va permetre estudiar amb Cihat Aşkin. Va participar en nombrosos seminaris de música clàssica otomana i improvisació instrumental (taksim) amb Evgenios Voulgaris, Ömer Erdoğan i Socrates Sinopoulos, així com també música per a teatre i cinema amb Nikos Kypourgos.

El juny de 2017 finalitzà els seus estudis de postgrau a Codarts - Universitat de les Arts, sota la direcció de Michalis Kouloumis i Kudsi Erguner, i se centrà en la interpretació del violí a la *world-music* i en el desenvolupament de frases i ornamentacions en taksim.

En els darrers cinc anys ha actuat en escenaris internacionals d'Istanbul, Holanda, Alemanya i Grècia tocant i cantant peces tradicionals, adaptacions i composicions pròpies en companyia de músics reconeguts.

Modalitat 3. Taller Polifonia de Sardenya. "LUSSU, un'Omine, una Vita"

Impartit per Tenores di Neoneli (en italià)

En aquest taller farem un viatge que ens durà a treballar la vida i les obres d'Emilio Lussu a través del cant polifònic de Sardenya. Els i les participants aprendran mitjançant la transmissió oral les veus de cançons com *Sa Seria*, *Passu Torrau*, *Ballu Tundu*, etc., el contingut de les quals expliquen la vida i les obres del gegant d'Armungia, des del naixement fins a la seua mort.

Emilio Lussu (Armungia, Sardenya, 1890-Roma, 1975) va ser un escriptor, militar i polític italià. Diputat i dues vegades ministre, va ser fundador del Partito Sardo d'Azione i del moviment antifeixista Giustizia e Libertà. Va prendre part com a oficial en la I Guerra Mundial, on va ser condecorat diverses vegades, i, com a voluntari, a la Guerra Civil espanyola i en la resistència italiana.

Tenores di Neoneli

Tenores di Neoneli és un grup nascut al setembre de 1976 per iniciativa de Tonino Cau, l'únic que queda dels fundadors, que encara lidera el quartet avui.

Són un dels màxims exponents de les antigues tradicions musicals de la gran illa mediterrània italiana de Sardenya, situada entre la "bota" i les ribes orientals d'Espanya,

amb l'estil conegut com "canto a tenore", un estil harmònic tradicional complex de cantar "a cappella" tan únic que ha estat inclòs en la llista del patrimoni mundial de la Unesco.

Cantu a tenore és un estil de cant popular polifònic característic de la regió de Barbagia de l'illa de Sardenya (Itàlia), tot i que algunes altres subregions sardes tenen exemples d'aquesta tradició. La paraula 'tenore', en si, no s'ha de confondre amb la paraula "tenor" com a simple descripció del registre vocal; es refereix a l'estil actual del cant popular i es distingeix d'altres estils semblants que reben diferents noms a diferents llocs de l'illa, com el *taja* de Gallura i el *concordu* de Logudoru (Sassu, 1978).

Modalitat 4. Taller Danses tradicionals gregues i consciència corporal.

Impartit per Fotiní Trigonaki (en valencià)

Taller de danses gregues adreçat no només a les persones que els agrada la dansa sinó també a tots aquells que necessiten afluïxar tensions i dirigir la mirada cap a la persona i el grup. El taller és una mirada actualitzada als balls del país hel·lènic, que integra diferents aspectes com la respiració, l'expressió, el cos, el ritme, la música, la consciència corporal i la convivència harmònica.

Fotiní Trigonaki

Fotiní Trigonaki és ballarina i professora de danses tradicionals gregues, formada també en dansa contemporània i contact improvisació. Nascuda a Creta, des de ben petita ha estat en contacte directe amb les tradicions i les danses de l'illa. Des del 2013 imparteix classes de danses gregues a diferents institucions i festivals del territori català (Trobades de la Mediterrània de Torroella de Montgri / 2013 i 2018, Escola Oficial d'Idiomes-BCN, Labyrinth Catalunya - Cardedeu / 2015, Institució Antoni M. Alcover-Mallorca / 2015 etc). Ha participat en el curtmetratge *Arrugues i somnis* (2008), obra de Gogo Petrali (Fysalida dance). L'any 2015 va participar en l'obra *La muerte térmica del universo*, d'Ariadna Rodríguez (Antic Teatre de Barcelona).